

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَہِ اَہِ، بَیَان

الف نیغ ہر دم ولاہ دے
ورتتہ گورہ سَم ولاہ دے
نہ وی ماسست دغہ الف
نہ وی ناسست دغہ الف
پہ صورت نیغہ چوکہ دہ
یوہ کرنہ پہ صفحہ دہ
نیغہ کرنہ تہ ل ولاہ
حق چہ ستاوی ہغہ غواہ
سَم ولاہ پین اوقللم دے
ورسہ پہ شکل سَم دے
دا صورت تہ دل د الف وی
حقیقت تہ دل د الف وی
کہہ امرود دے کہہ اناردے
شورودہ ہرہ ہرہ ہرہ دے

..... مثالونہ

لــــه الف نــــه جـــــور اــــنــــار دے
 طــــاقتــــو ر دے مــــزید اــــرد دے
 رنــــگ اــــی ســـــور لــــکــــه دــــوینــــی
 مینــــنــــخ اــــی گــــوره دانــــی داردے
 جـــــور الف نــــه تــــکــــی اــــم دے
 خــــوین دے هــــر بــــنــــی ادم دے
 رنــــگ اــــی زــــیر، هــــیو کــــی غــــت دے
 پــــه طــــبــــعــــت ســــره گــــرم دے
 ســــر کــــنــــی دانــــگور، اچــــار
 شــــو ورو کــــنــــی دے دانــــکــــار
 دالــــه ســــره پــــه ســــر کــــنــــی
 الف تــــل اوســــی هــــر در کــــنــــی
 ایتــــدا کــــنــــی داســــلام
 ســــر کــــنــــی الف دانــــعــــام
 پــــه اــــم رود کــــنــــی دے اول
 اول تــــکــــی داصــــل
 ســــر کــــنــــی داکــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 مثالونه

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتہی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الہی کنبی

پہالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پہا کستان

پارک، پاپر، پالش د پ نہ

خان خبر ساتہ لہ دی نہ

پی سرہ جوہ پیہ الہی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

دَ کَ کَ دَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ پَ پَ دَ دَ
 جَ وِ پَ پَ کَ کَ دَ تَ کَ کَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ هَ وِ اَ رَ اَ خَ خَ لَ لَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ بَ جَ جَ لَ لَ بَ اَ نَ نَ دَ دَ کَ کَ رَ رَ دَ دَ
 خَ خَ اَ لَ لَ نَ نَ دَ دَ لَ لَ فَ اَ اَ نَ نَ دَ دَ

دَ ، تَ ، بَ یان

تَ جَ وِ پَ پَ رَ رَ ہَ ہَ مَ مَ دَ بَ بَ نَ نَ
 اَ وِ لَ تَ کَ کَ لَ لَ کَ کَ رَ Rَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ اَ سَ سَ تَ کَ کَ پَ پَ تَ کَ کَ دَ وِ وِ
 ہَ ہَ رَ Rَ وِ Tَ پَ پَ دَ دَ خَ Xَ اَ aَ Sَ Sَ
 وِ Rَ Sَ Rَ Tَ Bَ Bَ Rَ Rَ Jَ Jَ وِ Pَ Pَ Rَ Rَ
 مَ Mَ Lَ Lَ Sَ Sَ Dَ aَ lَ lَ kَ kَ Lَ Lَ کَ کَ Rَ Rَ
 مَ Mَ aَ lَ lَ oَ nَ hَ
 تَ Tَ Cَ Hَ Fَ Fَ کَ کَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ کَ Nَ Nَ
 تَ Tَ oَ oَ Bَ Bَ کَ کَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ کَ Nَ Nَ
 پَ Pَ Sَ Sَ Tَ aَ aَ Rَ Rَ Bَ Bَ Xَ Xَ کَ کَ Nَ Nَ Tَ Tَ aَ aَ Lَ Lَ Dَ Dَ

مـــــــد ا م دا ح ص ه د ت ل ده
 د ت ر ک ن ی پ ه ا ب ت د ا ک ن ی ی
 ت ب ه و و ی ن ی پ ه د ن ی ا ک ن ی ی
 ت س ب ی ح س ر ه پ ه آ غ ا ز ک ن ی ی
 ل ی ک ل ر ی پ ه خ ی ل ا ن د ا ز ک ن ی ی
 س ر ک ن ی ی ت پ ه ت ر ا ن ه ک ن ی ی
 ت ی ل ، س ر ه ت ک ی ت ا ل ه ک ن ی ی
 س ر ک ن ی ی ت ده ت ل ا و ت ک ن ی ی
 ده ا خ ر ک ن ی ی ا خ ر ت ک ن ی ی
 ت ی ن ه ت ب ر د ج ه ا ن د ه
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن س ا ن د ه
 دا ا خ ن گ ل ک ن ی ی پ ک ا ر ی پ ر ی
 ق ی م ت ی د غ ه س ا م ا ن د ه
 ت ی ن ه ت ل ه ت و ل د پ ا ر ه
 د ه ر چ ا د ه م د د گ ا ر ه
 پ ه د ک ا ن ک ن ی ی د ا ن س ا ن و ی
 ن ه د ه ن ه د ا ی ک ا ر ه

.....

د ” ت “ بیان

ت ت ل ل ه ه ت ن ن ه ه ش ش ه ه ج ج و و ر و ل ل ه ه
 ک ک ه ه ت ت ه ه ل ل ر ر ش ش ه ه ش ش ا ن ک ک ر و ل ل ه ه
 چ چ ي ي ک ک ن ن ه ه ت ت ه ه پ پ ه ه م م ل ل ا ش ش ي ي
 ت ت ب ب ه ه ج ج و و ر و ه ه د د ن ن ي ي ا ش ش ي ي
 پ پ ه ه ص ص و و ر ت ک ک ن ن ي ي س س م م ه ه ت ت ي ي د ه
 د ا ل ل ي ي ک ک ل ل ي ي ت ت ا چ چ ي ي ت ت ي ي د ه
 پ پ ه ه ک ک ن ن ل ل ي ي ، و ا ل ل ي ي ب ب د ل ل ه ه
 ر ا ر و ا ن ا ن ه ه ل ل ه ه ل ل ه ه ا ز ل ل ه ه

..... مثالونه

ت ي ي ن ن ک او ت پ ه م پ ه ه ت ت ر ي ي ک ت ر ک ن ي ي
 ت ت اول د ه پ ه ه ت ي ي ن ن ک ر ک ن ي ي
 ت ت پ ه ه س س ر ک ن ي ي ه م د ت ه ه ا ل د ه
 ت ه ه ا ت ، ت ه ه ک ت ک ن ي ي د ا ه ر ح ا ل د ه
 ت ي ي س ت پ ه ه ت ي ي و ي ، پ ه ه ت ه و ک ر ي ک ن ي ي
 ت ت د ه س س ر ک ن ي ي پ ه ه ت ه ر ا ل ي ي ک ن ي ي
 ت ت پ ه ه س س ر ک ن ي ي د ت ه ه ا ف ي ي د ه
 پ ه ه ت ر ي ي ف ک ک ن ي ي پ ه ه خ پ ل ث ح ا ي ي د ه

تېـــــې ســـــره تـــــوپـــــې دـــــر دـــــه
 پـــــه ســـــر کـــــر مـــــه هـــــر بـــــشـــــر دـــــه
 دـــــگـــــر مـــــې نـــــه حـــــفـــــاظـــــت دـــــمـــــه
 حـــــفـــــاظـــــت لـــــه يـــــخ اـــــثـــــر دـــــه
 تېـــــې ســـــره ســـــور تېـــــمـــــا تېـــــر دـــــمـــــه
 دـــــســـــتېـــــاب پـــــه لـــــر او بـــــر دـــــمـــــه
 دا خـــــوراکي زـــــمـــــونـــــو نـــــر دـــــتـــــه و لـــــو
 پـــــه دـــــوکـــــان کـــــنېـــــې پـــــر و ت بـــــه ر دـــــمـــــه

.....

د ” ث “ بيان

ث د پـــــاســـــه تـــــکـــــي درې وې
 څـــــنګ چـــــې تـــــکـــــي درې د پـــــې وې
 فـــــرق دا د مـــــه د غـــــه پـــــاس وې
 لـــــنـــــدي پ کـــــنېـــــې پـــــه اـــــس وې

..... مثالونه
.....

د ثـــــانـــــي پـــــه ســـــر کـــــنېـــــې ث د ه
 خـــــالـــــي کـــــلـــــه د فـــــائـــــدي د ه؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
 دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
 ٹویبہ دہ ٹمیبنہ دہ
 اول دلتہ ٹ پرتتہ دہ
 د وارث تہ کی اخیر کنبی
 د حارث تہ کی اخیر کنبی
 پتہ ٹا قصب کنبی ٹ اول دہ
 دہ ثواب پتہ سر کنبی تل دہ
 ثقافت لہ ٹ شورودے
 دایبہ ان دے یادیدودے
 ٹ ثبوت سرہ پتہ سر کنبی
 ہمیشہ نیکاری ہردر کنبی
 ٹی نہ تہ کی جور ٹمردے
 طاقتوردے ، طاقتوردے
 مندی دے کی دی لہ دے نہ
 داصحت لہ دہ بشردے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفاپه سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دے
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ ده
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر رـه تـپـول جیـم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے کټه آغاز دے
 څیم د زې آوازی وشه کسان دے
 خوبیل بیل ئې خاندان دے
 مثالونه

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستي شې پسه دُنیا کښي
دَ خزان پسه شان تیریري
څوانسي نه بښکاري بابا کښي

.....

دَ ” چ “ بیان

مینځ کښي دري تہکسي دَ چ وي
څيم کښي بره تہکسي دري وي
نور صورت ئسي تہول دَ جيم دے
نسه دا چ ده، نسه دا څيم دے
تل ئسي مینځ کښي دري نقطسي وي
جيم نسه بيل مدام پسه دي وي

..... مثالونه
.....

دَ چمپار پسه سر کښي چ ده
دَ چنار پسه سر کښي چ ده
سر کښي چ مدام دَ چال وي
ستا که دي تہکسي تہه خيال وي
چ سره آغل از دَ چين دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيــــــــــــــــن دے
 د چــــــــــــــــالاک پــــــــــــــــه ابتــــــــــــــــدا کښــــــــــــــــي
 چ د چــــــــــــــــاک پــــــــــــــــه ابتــــــــــــــــدا کښــــــــــــــــي
 د چــــــــــــــــاکليــــــــــــــــت د چــــــــــــــــار شور و کښــــــــــــــــي
 چ راڅــــــــــــــــي پــــــــــــــــه دې مــــــــــــــــوقــــــــــــــــعو کښــــــــــــــــي
 خــــــــــــــــرج کښــــــــــــــــي چ پــــــــــــــــه اختــــــــــــــــتام ده
 کــــــــــــــــچ او پــــــــــــــــرج کښــــــــــــــــي پــــــــــــــــه تــــــــــــــــمام ده
 د چــــــــــــــــرگ ســــــــــــــــر کښــــــــــــــــي چــــــــــــــــي مــــــــــــــــدام وي
 خــــــــــــــــوښ مــــــــــــــــدام د خــــــــــــــــاص او عــــــــــــــــام وي
 دا ســــــــــــــــحر وائــــــــــــــــي بــــــــــــــــانگــــــــــــــــونــــــــــــــــه
 نــــــــــــــــوره شپــــــــــــــــه دده آرام وي
 چــــــــــــــــي چتــــــــــــــــري ســــــــــــــــره پــــــــــــــــه ســــــــــــــــر کښــــــــــــــــي
 نــــــــــــــــه ښکــــــــــــــــار يــــــــــــــــري دا پــــــــــــــــه نــــــــــــــــمر کښــــــــــــــــي
 هــــــــــــــــر کــــــــــــــــله چــــــــــــــــي بــــــــــــــــاران راشــــــــــــــــي
 راښکــــــــــــــــاره شــــــــــــــــي لــــــــــــــــراو بــــــــــــــــر کښــــــــــــــــي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 مثالونہ

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کتہ نہردے

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقه کښی
په حکم ، تکی حصه کښی
دَ حسن ده ابتدا کښی
دَ حسین ده پیہ وینا کښی
حی شورو کښی دَ ح ل ووی
خوشبه دَ زما او ستا وی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

دَ خِدام، خِمالی پیہ سر کنبی
 ہمیشہ وی خِ خبیر کنبی
 خِ سرہ جو خِ خانان دے
 خوب، خِمالد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خِ مدام دَ خِمال دہ
 پیہ آغ از کنبی خِ دَ خِمال دہ
 ختہ کی پیہ سر کنبی خِ دہ
 دامیوہ بنیہ دَفائیدی دہ
 بدنوننہ غتہ وی دا
 میوہ ییادہ تل پیہ دہ
 خُرمانہ سرہ خِ سر کنبی
 دا بے تل وی ستا نظر کنبی
 مزیدارہ بنیہ میوہ دہ
 پتہ پیہ اورہ خِ ادر کنبی

.....

پیہ ”ح“، ”او“ خ، ”کنبی ظاہری فرق
 یونقہ طہی سرہ دوی بیل دی
 یوریشان پیہ ہر محل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه بهره به په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې بهره تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطه طي نه
خان خبر ساته لسه دي نه
خ نقطه لسه لري په سر
ورته اوکړه لپه نظر
يو نقطه طي سره دوی بيل دي
نور يوشان په هر محل دي
پاس په خ به نه نقطه وي
دح په پاکه پاس حصه وي
شپه دا تکی خنگ په خنگ دي
هم جدا دي، هم يورنگ دي
په نقطه طول په يوبل بيل دي
محل ونه ئه بي بدل دي
په شکله ونو ته ول يوشان دي
په نقطه طو بيل په جهان دي
آوازونه ئه بي بدل دي
خک په دا حرفه ونه بيل دي

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورـت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 مثالونه
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـي
 څـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـي
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدـام سـر کـښـي دـدرزـي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـريـار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدـام دـريـار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جوړ هـر خـوا تـه
 مـلـا دـداغ دـدليـل دـه مـا تـه
 دال پـه دوسـت کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُک_____ان کنبی_____ی م_____لا و_____ی پری
 دال در_____ان کنبی_____ی م_____لا و_____ی پری
 دروازہ کنبی_____ی دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ار و کنبی_____ی پ_____ہ ک_____ر ک_____و کنبی_____ی
 ب_____س ص_____ورت ن_____ی ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کنبی_____ی دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ہ ص_____فات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ی_____ا_____ہ_____ی ک_____ری
 داس_____ی د_____ت_____ہ د_____ہ د_____ہ ذات دے

.....

دَ ” ځ “ بیان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____ہ ل_____ری پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ی ن_____ق_____ط_____و د_____ت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ہ_____ر_____ی_____و دال وی
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____ان_____ہ د_____ہ ح_____ال وی

..... مثالونه

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر ته پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال پښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 خيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هـ م ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بنډو کښي وی مدام دا

رابتکارہ شہی پے نظر کبھی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسے

ذال جو پری ستا د لاسے

ملائے تہے ہر ساعت وی

دا د ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئے پاس پے تن دے

نخے یو ئے پے بدن دے

..... مثالونہ

ذخیرہ کبھی ذال پے سر دے

کارا اعلا بنے دھن دے

دا چھی نن خے ذخیرہ شہی

دا صبر الہی تہے شہی

ذال پے ذکر کبھی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د « ر » بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر پ ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر پ ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن م ا ر د ه

..... مثالونه

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
 ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
 ر ر و م ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم ځولو
 رې راځي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښه وړه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه بي طرف مښام وي
 هلې رې به د کلام وي
 نور صورت ئې ټول د رې دے

دا بیــــــــــــــــان چــــــــــــــــې تــــــــــــــــې ــــــــــــــــول دَړې دے

..... مثالونه
.....

رې دَړونــــــــــــــــد ســــــــــــــــره روانــــــــــــــــه

مــــــــــــــــلگــــــــــــــــرتیــــــــــــــــائیــــــــــــــــې لــــــــــــــــه پــــــــــــــــخوــــــــــــــــوانــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه دلتــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه هلتــــــــــــــــه

رپــــــــــــــــه جوړ کــــــــــــــــنــــــــــــــــې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنــــــــــــــــې

تــــــــــــــــکی زوړ کــــــــــــــــنــــــــــــــــې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنــــــــــــــــې

.....

د ” ز “ بیان

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــه رې تــــــــــــــــه پــــــــــــــــه ســــــــــــــــر شــــــــــــــــی

زې پــــــــــــــــه شــــــــــــــــکل بــــــــــــــــرابــــــــــــــــر شــــــــــــــــی

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــه کــــــــــــــــله پــــــــــــــــه رې شــــــــــــــــی

هــــــــــــــــله شــــــــــــــــکل جوړ دَړې شــــــــــــــــی

د ا نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــه د ر ا دَړې پــــــــــــــــاســــــــــــــــه

شــــــــــــــــابــــــــــــــــې زې نــــــــــــــــیــــــــــــــــسه د ل ا ســــــــــــــــه

چــــــــــــــــې ر هــــــــــــــــائیــــــــــــــــی د ل و ب و س مــــــــــــــــه

ر، پ، ز ده م-----حت-----رم-----ه

..... مثالونه

زې زنه څي سر سره تپلے

م م م م م داسي لي دلے

دا د اوسپنې ك پرے وي

دا ت ه نه نه پيژني وکے؟

زې پ ه سر كني د زمري ده

ور سره گ رانه دوستي ده

څ ن اور خو څ ن اور وي

د انس بان مين نه خوبسي ده

.....

د ” ژ “ بيان

چې ن ق ط ي شي درې د پاسه

زې شي جوړه سم د لاسه

ن و ر ص و ر ت ئ ي ت ه و ل د رې وي

دا چې د ل ت ه جوړه ژې وي

..... مثالونه

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ی د ح یـ و ا ن و ی
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بیان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ مـ د هـ
پـ مـ نـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ د هـ
ل ا ن د ی ب ا ن د ی ئ ی ن ق ط ط ی د ی
ن خ ب ن ا ن ی د غ ه د پ ر ی د ی

..... مثالونه

پـ مـ لـ گـ رـ مـ د پـ لـ مـ مـ د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ ر ه یـ و و خـ ا ئـ مـ مـ د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ نـ مـ مـ
مـ د ا م نـ مـ و ی پـ مـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ مـ مـ

د ”ر، ږ، ز، ژ، پ،“ خاندان

رې اورې ورېســـــــــــــــــــــــــــــی زې ده
ژې ســـــره پـــــه خـــــوا کنبـــــې ږې ده
د پــــننـــــڅ و تـــــک و د ا کـــــور د ډے
شکل یـــــو ئـــــې پـــــه هـــــر لـــــور د ډے
پـــــه نـــــقـــــط و، کـــــننـــــدې جـــــدا دی
چـــــې د ا څـــــو مـــــر ه تـــــک کـــــی د ا دی
.....

د ”س“ بیان

درې ئـــــې غـــــابـــــشی پـــــه اول دی
د یـــــو کـــــننـــــدې پـــــه مـــــحل دی
نـــــه نـــــقـــــط ه ئـــــې شتـــــه پـــــه تن
پـــــاک لـــــه خـــــال نـــــه ئـــــې بـــــدن
پـــــه نـــــامـــــې ســـــره د ا ســـــین د ډے
ورتـــــه گـــــوره بـــــسه حـــــســـــین د ډے
..... مثالونه

ســـــین پـــــه ســـــت و رو کنبـــــې مـــــدام وی

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا و سـي لـه دـه
 دـرـنـه ا بـنـه ذـرـي عـه دـه
 پـه سـپـو رـمـي کـنـي سـي ن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـم مـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـر ه تـا تـه چـي بـکـار يـري

د ” ش “ بيان

شـيـن لـه سـي ن لـه لـر جـدا دـمـي
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـي
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـر ه د ا لـه کـتـا بـو نـو
 مثالونه
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـي دَ شـاد و وـي
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو و وـي
 شـکـور کـبـنـي شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـي
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـي
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـي بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـي بـانـدـي دوه نـقـطـي دـي
 دَ مـيـنـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـي دـي
 مثالونہ

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و وـي
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و وـي
 غـوا ، غـوا ئـي تـہ نـظـر اُکـر ۴

بښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 بښخه کور کښي ناسته بښه وي
 پښه دي ناسته دا درنه وي
 هر طرف ته دي دا نه خي
 هسي نه چي بيا خفه وي

د ”س، ش، بنس“ خاندان

سين او شين دے او کسه بنين دے
 هر يو ته کسي ډير حسين دے
 چي د سين ته کسي دري مل شي
 سين پښه شين سره بدل شي
 لاندي باندي کښه نقطي وي
 بنين بښه جوړ پښه قاعدې وي
 دري غاښونښه ئسي پښه تن وي
 کښه د سين ، شين ، بنين بدن وي
 پښو دوي دے خاندان
 بيل آواز ئسي بيل ئسي شان

د ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
 دَنقَطِ نھی دے آزاد
 دَمھئی پھہ شان تھی سردے
 دا بھئی خلی دے بھئی وزردے
 نور صورت تھی تہول دَسین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 مثالونہ

صاد پھہ سرکبھی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بھہ د پھاکھی دہ
 چھی بدن پھالک وی سکون دے
 د صندوق پھہ سرکبھی صساد وی
 دل رگھی ہی ہم د فلولاد وی
 شتہ وارہ اولو تھی دنیسا کبھی
 صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی

دَ ” ض “ بیان

صَاد پَسے دَ ضَاد مقَام دے
پِیٹرنِ دِلے خِصا ص او عَام دے
بِیَل جُدا دے ضَاد لہ صَاد نہ
پہ نہ قَطِ یَ و لہ بُنیاد نہ
پہ ہر ضَاد ہرہ نہ قَطِ ہوی
ضَاد دِی تہ کی نہ مَام ہوی
صَاد او ضَاد دوارہ یو شَان دِی
پہ نہ قَطِ بِیَل پہ جہَان دِی
یو ئِی کور یو خِصا نِدا ن دے
دَ ہر یو جُدا پہ چَان دے
..... مثالونہ

ضَاد مَاد دَ ضَعِیْف سِر کِی
دَا مَاد سَاتِہ نہ ظِر کِی
تِل دِوِی خِصِمِت پِکَار دے
تَسَا سِرہ کِی مَل پہ لَار دے
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ طـی دے
 دَ الف لانـدی مہـدی دے
 دَ مہـسی پـسے سـر الف دے
 تـل پـسے دغـی دے در الف دے
 داسـی طـی لیکـسی کیـری
 دا بـہ تـانہ نہ ہیرـری
 مثالونہ

دَ طـوی پـسے سـر کـسی طـی دے
 پـسے ظـروف کـسی چـی خـنگ ظـی دے
 دَ ہـر تـکی خـیل مـقام دے
 خـیل آواز ئـی بـسے تـم دے
 دَ طـاؤس پـسے اـبتـدا کـسی
 طـی راخـی مـدام دُئیـا کـسی
 پـسے حُسن بـکـلا یـادیـری
 خـپو تـسے گـوری خـفـسے کیـری

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 پـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 مثالونہ

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اـسـمـان دہ

..... مثالونه

دَ عَقَباب تَه کي لَه عین نه
 عام ، عذاب تَه کي لَه عین نه
 ورتَه گوره پَه کښي عین ته
 گوره وروره! پَه کښي عین ته
 دا عینک چي دَ نَظ ردي
 دا عینک چي دَ بَش ردي
 پَه آغاز کښي پَه کښي عین دے
 پوهه خلق تَهول خبردي

دَ ”غ“ ، بیان

غین پَه عین پَه سے مدام وی
 پَه نقطه طي تَه کي تمام وی
 غین نقطه طي سره جُداد دے
 غین چي دلته کښي ادا دے
 مثالونه

غین دَ غوا تَه کي شور و کښي

غـوړـ کـښـي د ا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـي شـوړـوړ کـښـي

.....

دَ ” ف “ بيان

ف صورت کښي تپولسه بي ده
خو جُدا صرف په خلي ده
خلي سي سره ئي داي سره ده
دائري بي باندې نقطه ده
بسي طرف ته ئي سر پروت دے
داسي بڼکاري بشر پروت دے

..... مثالونه

فـي پـه سـر دَ فـواري ده
مـيـنـځ کـښـي د ا دَ بـا غـيـچـي ده
فـوـار ه حـسـن بـنـکـلـا ده
دـيـر ه دـيـر ه دَ فـا ئـدـي ده
فـي آغـاز کـښـي دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
 مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
 فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
 هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
 غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ قــــــــاف صــــــــورت
 کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
 بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دائــــــــره ئــــــــي
 خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
 دو ه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
 دا و جــــــــود ئــــــــي تــــــــه و ل بــــــــدن

..... مثالونه

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

قَاف لَری اول حَصصہ کَہی
قَاف پے سِر کَہی دَ قَراں دے
قَاف قَانون کَہی ہِے عیَمان دے
سِر کَہی قَاف دے پے قِبَلہ کَہی
قَاف لہ، قوم، قَصیدہ کَہی
ابتداء کَہی راخِسی قَاف
انتہا کَہی راخِسی قَاف
کَلہ کَلہ مینِخ کَہی داوی
پے لوستولہ کَاف جُداوی
.....

دَ کَ،، بیان

قَاف پَسِی دَ کَاف مَقام دے
دَ تَہرک شِکِل ٹَہی تَمام دے
نہ ٹَہی مَخِہ نہ تِہر ونہ
داسِی دِہر شتہ دے خِیز ونہ
..... مثالونہ

کَاف پے سِر کَہی دَ کَتَاب دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنښه کاف سسره مَل شي

ککاف بے گکاف سرہ بدل شی
ککاف نہ گکاف داسی جو پیری
پے دے تہول خلق پوہی پیری
..... مثالونہ

دگکلاس تہ ککاف اول دے
دگکسل سر کنبی ہر خواتل دے
پے گجرات، گناہ، گرمی کنبی
گکادی، گکارہ او پے گولی کنبی
گکاف شورو کنبی دگکازرو
داسب زی دہ د خورل و
گکاف سرہ گدی جو پیری
خوک پے دے بے خوش حال پیری؟
گیس کنبی گکاف مدام اول کنبی
راخی گکاف پے ہر محل کنبی
مینغ، آخر او ابتدا کنبی
گکاف لیدلے شے پے دنیا کنبی
دگکپر پے سر گوپہی کنبی
مینغ کنبی گکاف دے پے لرگی کنبی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف گف حُسن دَ ہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دا دَ ہر بابِ صَادَہ
..... مثالونہ

دَلِمْبُو، لَوکَاتِ پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْظت جو پدی لام نَسَبَہ
تِپوس اُوکِرِہ خِصَاص او عَام نَسَبَہ
لام پیہ سر کنبی دَلِمْبُو کَر دے
پیہ لالچ کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَ لَہِ سَوَر دے
اول تہ کنبی لام دَلِمْبُو دے
لالتین جو پدی مَدَام دَ لام نَسَبَہ
تِپوس اُوکِرِہ دِی عِوَام نَسَبَہ

دَرنهـا بشـنـهـ و سـيـلـلـهـ دَـهـ
 دَـتـارـيـنـخـ يـوـهـ حـصـهـ دَـهـ
 لـوـتـهـ جـوـرـهـ مـدـامـ لـامـ نـهـ
 پـتـهـ نـهـ دَـهـ لـهـ عـوـامـ نـهـ
 پـهـ اُودسـ کـنـيـ پـکـارـيـپـريـ
 پـهـ بـازارـ کـنـيـ مـلاوـيـپـريـ

دَ ” م “، بيان

لام پسـهـ شـکـلـ دَ مـيـمـ دَـهـ
 پـهـ آخـرـ کـنـيـ دَ رـحـيـمـ دَـهـ
 سـرـئـيـ گـولـ دَـهـ غـمـتـ هـرـخـواتـهـ
 دَ مـيـمـ شـکـلـ جـوـرـشـوـتـاتـهـ
 مثالونه

مـيـمـ سـرـهـ جـوـرـهـ مـرـغـيـ دَـهـ
 نـاسـتـهـ بـرـهـ پـهـ بـلـيـ دَـهـ
 دا خـوـراکـ غـواريـ زـمـانـهـ
 هـمـ خـوـراکـ غـواريـ دَ سـتـانـهـ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری پری
ات ف فاق سسره اوس پری پری
په گ رم مې کبې ذخیره ک پری
بیایخنی کبې خان دمہ ک پری
.....

د ” ن “ بیان

مِی م پ سے م مق مام د نون دے
خو م ره ب ک لې دامضمون دے
یوہ ک نده یو ن ق ط ه ده
دانق ط ه پ ه مینغ پرت ه ده
..... مثالونه

سر کبې نون د ن شپا تې دے
نون ش ورو کبې د ن پری دے
سر کبې نون د ن ور، ن م دے
په آ غ از کبې د ن ظ م دے
نون نبی کبې پ ه اول دے
اول ت ه ک بې د ن ف ل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتښت

..... مثالونه

نون راڅښی مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
..... مثالونه

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه دا زمـونـږ پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بیان

نــا ســتــه گــول وې یــا دوه ســتــرگــې
 یــا د هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــې
 مثالونه

د هــا کــې پــه ســر کــښې هــې ده
 لــو بــه پــه د مــزې ده
 دا قــا مــی لــو بــه د تــولــو
 ا مــ وړو، لــو بــو، هــم خــو لــو
 د هــلک تــکــې پــه ســر کــښې
 هــې بــه ســتــاشــی پــه نــظــر کــښې
 هــې چــې خــنګ ده ا بــتــدا کــښې
 دا وې مــنــخ کــښې ا نــتــهــا کــښې

د ” ی “ بیان

..... مثالونه

یــې نــه یــو مــه راتــخی وړوړه!
 پــه پــه و کــښې د غــه گــوره

د غـوټـي پـه خـنـگ پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

د غـه تـکـي يـي نـه لـنـدي

لـنـدي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـري

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـري

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـمـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـاتـه ا کـثـره

د ا مـو نـدي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

په صورت به به به به تمام وی
 یو سرے دے، په سر سری وی
 یو زمرے دے، په زمر زری وی
 دفعه لونه نو په اخر کنبی
 داراتلے شی لراو بر کنبی
 خوری، ساتی یی مثالونه
 دک لسه دی نه کتسابونه
 مثالونه

دامین، گبین په مینخ کنبی
 تل د شین او سین په مینخ کنبی
 معروروفه ئی به مدام وی
 د هر یو ئی خپل مقام وی
 د غریب ئی معروروفه ده
 د نصیب ئی معروروفه ده
 مینخ کنبی ئی د تک کی تیم
 معروروفه ده ئی د نیم
 معروروفه ئی د فقی رده
 دامیه رده د اسپه رده

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معرفه ده
 مثالوننه ئي هم نورشته
 زيات بنه ډپرپه هرپه لورشته

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا بياننه ده هرکلام لـه
 ددي يـا مقـصد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صـفـا دـه
 نه اوږديـري په گـفـتـار کښي
 هر طرف ته په اظهـار کښي
 پښـه پـسـتـه نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټولنه دا يـا ده
 معرفـوي نه لږ بدلـه
 هر ادا لـرونـکـي خپـلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنه نه معروفه ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دابنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 مثالونه

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلی ده پیه گپر کښې
 ئې راغلی ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئې بیلنه د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانیثـي یـا د غـه یـاده
نـه دـه نـه دـه بـي بـنيـاده

..... مثالونه

د تـانیثـي د تـختـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دري کـنـي
تـانیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـوجـي ، دري ، کـرکـي دـه
تـانیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـيـنـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی

.....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریــــہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لــــب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریــــہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے

..... مثالونہ

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بــــازار کنبــــی
 مــــہ اُدریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـارہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ هـمـزہ وی
 دا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددـی پـر دی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ هـپـر دی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

دا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـولـہ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـولـہ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــیاده
ملاستـــــــه ملاستـــــــه پـــــــه میدان وی
دا چـــــــې چـــــــرتـــــــه کـــــــنـــــــې بیـــــــان وی
مجهولـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
یـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
هر ســـــــاعت پـــــــرتـــــــه پـــــــرتـــــــه وی
چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذکـــــــره وی
..... مثالونه

دا پـــــــه کور کـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
قیمتـــــــی چـــــــې دا کـــــــالـــــــے دے
مجهولـــــــه دلتـــــــه کـــــــنـــــــې یـــــــاده
چـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې دا ادا ده
بیل سپـــــــر لـــــــے دے کـــــــه ازغـــــــے دے
دا کـــــــه بیل تـــــــک یـــــــې ســـــــر پـــــــے دے
یـــــــاء مجهولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې
ستـــــــا مـــــــدام دې وی نـــــــظـــــــر کـــــــنـــــــې
بیل مـــــــنـــــــگـــــــے دے کـــــــه مـــــــیـــــــر پـــــــے دے
حفظـــــــا ظـــــــت لـــــــره کـــــــه ســـــــپـــــــے دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 د ا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي د ا م ث ا ل و ن ه
 د ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 د ا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه د ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدل ه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانې
پـــــه شـــــرېک ه پـــــه څور يانې
چې کوشش کوی دُنیا کېنې
مـــــدام گـــــرځې پـــــه رنېا کېنې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کـــــلا ده
عـــــلم پـــــو ه ه ده رنېا ده
.....

د کتاب وړومبې برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ اَلْفِ اَوْ بِيْ خَانَ دَانَ

گواندینان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تے پی دے دوی دے خناندان دے
تے پی تے بولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شپے پر حرفونے
پنخے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ و لاپے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیے انی پے پی الف
دغے دوہ دی خناندانے
درنے ہیے نشے انسانے!

.....

د، ب، خاندان

کور کنبی تہول اوسی دبی
 بی بی وائی ورتہ پی پی
 تہی دتہ پی ده مشہرہ خور
 تہول کمارونہ کپی د کور
 تہی دتہ ولونہ ورہ ده
 خو پیہ خوئی درنہ مپہ ده
 حیہ ادارہ کورنہ پی ده
 بنہ دیہ نندارہ کورنہ پی ده
 گاونہ دیہ ان دی دالف
 قدران دی دالف
 بل طرف تہ پیہ دنیہ کنبی
 ورسرہ اوسی جیم خوا کنبی
 بنہ گاونہ تہی د جہان دے
 قدر منندہ خاندان دے

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
چې د جیم په رنگ په یو شان دے
چې د خې اوسپنې پری خواتنه
په یو خال بدل دنیاتنه
دال د خاء دے په گاونډ کښې
مدام دا دے په گاونډ کښې
دال د ذال د خاندان دے
په خپل خائې بنه قدر دان دے
دا تبول دوه دی خانداننه
هیږدې نشی دا انساننه!
شپېر اوسپنې پری یو محل کښې
درې اوسپنې پری محل بل کښې
شپېر په شکل دی یو شان
درې د بل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
د دوی پے ودے خاندان
پے صورت شکل یوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسیرہ پری شین
ورسہرہ پے خوا کنہی بنین
د دوی پے موحل دے کور
ورسہرہ نیشتہ خولک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبہ دادے
خاندان لہ غم آزاد دے
بس دہ تنہ دا د کور دی
داسہی واپہرہ ورور او خور دی

.....

دَ عینِ خاندان

عینِ دَ غینِ دَ کورِ یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فیِ خاندان

فیِ یواخسی اوسسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی ئی نئے خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَ قافِ خاندان

قافِ دَ فیِ پہہ شان یواخائی
بنئے نہہ دے انسان یواخائی

ورتنہ گھران دَڈنیہ ساژوند وی
تن یوٹھائیہ فکرمند وی

.....

دَکاف خاندان

ککاف دَکاف پشہ شان یواٹھی
بشہ نہ دے انسہان یواٹھی
کلہ ژوند ورتہ اسہان وی
داژوندون ورتہ ڍیرگران وی

.....

دَکاف خاندان

گکاف دَلام پشہ شان یوتن دے
بیل ئہ کور دے بیل وطن دے
نیشہ خولک ورسره کور کنبہ
زندگی ئہ سَمہ اُور کنبہ

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکنبی کله دیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کنبی
ورسره پپه دَ جهان کنبی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو و کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتو و حسيـن کـلام لــــه
دَ تـانيـث پـه کـنـي يـاء بـلـه
نـخـانـه ئـي هـر يـو خـپـلـه
اـمـر يـه يـاء پـه اـمـر کـنـي
راڅـي هـر خـوا پـه نـظـر کـنـي
مـجـهـولـه يـا مـلا سـتـه مـلا سـتـه
نـه وى نـه وى دغـه نـا سـتـه
دا پښتـو دَ پښتـو نـو نـو خـوا ده
دَ هـر چـا لـه جـه جـه جـه ده

تحمـت بـحـمـد اللـه و بـتـو فـيـقـه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا بالله العلى العظيم

وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**